

**Op 16 mei 2009 start een nieuwe
Cursus Wegwijs Latijn**

6 zaterdagvoormiddagen
(zie rooster op pag.4 en bijgaande brief)

*Een brede introductie die u moet toelaten zelfstandig de
teksten van gezangen te begrijpen.
Met veel historische en kerkhistorische achtergrondinformatie.*

Info en inschrijven: Centrum Gregoriaans,
Tuinstraat 3, 8800 Roeselare, of 015-24.13.63
cursist.gregoriaans@telenet.be

terug: Hoogmis van Hemelvaart, feestelijke vesper van Hemelvaart, feestelijke avondmis van vrijdag, Laudens op zaterdag, feestelijke hoogmis en Slotvesper op zondag. Telkens verzorgd door verschillende koren. Waarbij tijdens de hoogmis van zondag vooral de ad hoc schola van Belgische zangers onder leiding van Frans Mariman het hoogtepunt zal vormen. Een mooiere manier om de verankering van Watou te illustreren is moeilijk denkbaar. Ten slotte is er op vrijdag 9 u. ook nog een symposium onder leiding van Eugeen Liven d'Abelardo en geïllustreerd met praktijkvoorbeelden. Alle info, volledig programma en inschrijving: www.festivalwatou.be.

WATOU

"Een symbiose van kunst en emotie"

Het is de treffende titel van de 10de editie, een jubileumeditie. In een tijdsperiode van dertig jaar groeide een regionale zangdag uit tot een wereldgebeurtenis. Kenmerkend voor Watou is dat in het bestek van een lang week-

end bijzonder veel gebeurt. Uitvoerders van over de hele wereld brengen een ongemeen gevarieerd repertoire. Evenementen, activiteiten, audities en vooral de zeer verzorgde liturgie maken het geheel aantrekkelijk voor iedereen. In 2009 treden niet minder dan 24 schola's aan, topaanbod. Hun wereldwijde afkomst brengt een variatie aan benadering en klank.

Het feest begint al op 16 mei in Poperinge met een gevarieerd Mariarepertoire onder de titel "Mariaverering door de continenten heen", uitgevoerd door Korea en Venezuela. Op 17 mei is het de beurt aan Veurne met "In círculo Anni" van Kurt Bikkembergs, twaalf mediaties op evenveel gregoriaanse motieven. Diezelfde namiddag wordt de Mariavesper van Marcel Dupré uitgevoerd, ook in Veurne. Op de vigilie en de avond van Hemelvaart vinden traditioneel de avondconcerten van Boeseghem (Frankrijk) en Wervik plaats met vijf schola's. Hoogtepunt zijn Ambrosiaanse solozangen en (enkel in Wervik) het Hongaarse liturgisch drama "Tractus Stellae".

Dan is het de beurt aan Watou zelf. De vier kernaudies staan daar in het teken van de "Imitatio Christi", de "Navolging van Christus", een boeiend repertoire dat teruggaat tot het zgn. "vieux fonds" en doorloopt tot in de 14de eeuw, en met verschillende lokale tradities. De talrijke gezangen, die vaak eeuwen onder het stof bleven, zullen als kostbare parels herleven. De mengeling van repertoire uit zo'n verschillende periodes maakt alles nog boeiender. Ook Watou heeft zijn avondconcerten op vrijdag en zaterdag met verschillende koren. Vox Clamantis (Estland) brengt op zaterdag bovendien nog gregoriaans geïnspireerde composities van Arvo Pärt. Hoogtepunten zijn natuurlijk de liturgische vieringen, want daar vindt Gregoriaans zijn natuurlijke bedding

MONNIKENGEDULD

Gregoriaans en Middeleeuwse boeken

Het Gregoriaans is Middeleeuws en hedendaags, van alle tijden dus. Boeiend om de context te kennen van vele jaren geleden is een onderzoek van Eltjo Buringh. Met zijn visie op boeken en eruditie in de Middeleeuwen weet men meer over de cultuur waarin het Gregoriaans leefde. In totaal zijn er tussen 500 en 1500 zo'n 11 miljoen boeken vervaardigd in West-Europa, waarvan er in 1500 nog zo'n 7 miljoen bewaard zijn gebleven. Dat blijkt uit onderzoek van Eltjo Buringh van de faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht met zijn proefschrift 'On medieval manuscript production in the Latin West, explorations with a global database'. Hij maakte gebruik van een nieuwe methode, die aanzienlijk betrouwbaardere resultaten geeft dan huidige methoden.

Met behulp van een omvangrijke database, met beschrijvingen van duizenden manuscripten, maakte Buringh een schatting van het aantal handschriften dat tot op heden bewaard is gebleven. Uit West-Europa zijn dat er circa 700.000. Voor vier perioden en vijf regio's is een uitvoeriger analyse gemaakt van het gebruik van handschriften. Vervolgens berekende Buringh hoeveel handschriften er per eeuw verloren moeten zijn gegaan: 25 tot 40%.

Voor het eerst zijn ook variabelen in het onderzoek betrokken die van invloed waren op de omvang van de middeleeuwse boekproductie, zoals het aantal kloosters, de plaatselijke organisatie van de Kerk, verstedelijking, en de aanwezigheid van universiteiten. Boeken werden in de vroege Middeleeuwen hoofdzakelijk in kloosters vervaardigd, terwijl in de tweede helft van de Middeleeuwen de boekproductie vooral in de steden plaatsvond.

BELEVEN

Radiomaker Michel Follet en verstilde religie

"Religies manen in de regel aan tot stilte. Ik hou wel van een verstilde liturgie. Na de communie hoeven ze voor mij niet meteen een bezinningstekst af te dreunen,

maar mag een pauze worden ingelast. Ook na de homilie moet er even een stilte zijn om de boodschap te laten doordringen". Dat zegt radiomaker Michel Follet, die al bijna vijftien jaar aan gehooroefeningen lijdt, in een gesprek met het christelijk opinieweekblad Tertio.

"Ik ben nogal traditioneel. Ik hou van

gregoriaanse gezangen en een strakke liturgie. Ik woon al eens graag een Latijnse mis bij. Ik ben een beetje een 'kerkzapper'. Ik ga graag eens kijken hoe het er in andere parochies aan toe gaat. Ik werd bijvoorbeeld echt geraakt door de oprechte vredeswens zoals die in Lavaux-Sainte-Anne wordt 'beleefd' en uitgesproken. Een doorleefde homilie vind ik ook belangrijk. Ze moet de kerkgangers alert houden en een frisse boodschap. In Wallonie en Duitsland is de liturgie weliswaar strakker en traditioneler dan bij ons, maar ook meer verzorgd. In Mayen bij Koblenz maakte ik een prachtige viering mee. De teksten van de liederen werden op de muren geprojecteerd. Niemand zat voorovergebogen in zijn boekje te lezen, maar iedereen zong als het ware naar God toe. Toen voelde ik: 'Hier gebeurt iets'.

BOEK

Liefde in de bijbel

Geen enkel boek heeft zo intens onze cultuur beïnvloed als de Bijbel. Talloze werken uit de West-Europese muziek, beeldende kunsten en literatuur zijn door de Bijbel geïnspireerd, hetzij rechtstreeks, hetzij via 'vertaling', parafraze en interpretatie. Ook nu nog blijft de Bijbel de hedendaagse kunstenaars intrigeren.

In het pas verschenen boek 'Hooglied', in een redactie van Hans Ausloos en Ignace Bossuyt, wordt niet alleen het oudtestamentische boek maar ook zijn receptie in de kunsten besproken. Als poëtische liefdesliteratuur heeft dit Bijbelse geschrift aanleiding gegeven tot zeer uiteenlopende interpretaties, van antropologisch-erotische tot theologisch-allegorische.

De eerste bijdrage in dit boek is bedoeld als een kennismaking met het boek Hooglied en de diverse interpretaties ervan doorheen de geschiedenis (H. Ausloos). Vervolgens wordt de doorwerking van Hooglied in de beeldende kunsten (B. Baert), de literatuur (H. Bloemen) en de muziek (I. Bossuyt) belicht.

Boeiend om lezen. Hoewel de auteurs ernaar hebben gestreefd vakterminologie zoveel mogelijk te vermijden, toch waren zij er soms toe genoopt, vanuit de aard van de materie, bepaalde technische termen te gebruiken. Woorden die een lezer, die niet goed vertrouwd is met Bijbelwetenschap, kunstwetenschap, literatuurwetenschap of musicologie, vreemd in de oren zouden kunnen klinken, worden in een aparte verklarende woordenlijst aan het einde van het boek toegelicht.

Hans Ausloos en Ignace Bossuyt (red.), Hooglied - Bijbelse liefde in beeld, woord en klank; VBS / Acco Leuven; 222 blz.; 22,50 euro.

TENTOONSTELLING

Paulus, veelvoudig & veelzijdig

Sinds enkele jaren is de Abdij van Dendermonde zich gaan toeleggen op tentoonstellingen in verband met christelijke spiritualiteit. Nu 2009 door Paus Benedictus werd uitgeroepen tot Sint-Paulusjaar, was dat voor de St.-Pieter & Paulusabdij van Dendermonde een uitstekende gelegenheid om een tentoonstelling te organiseren rond één van de markantste persoonlijkheden uit het vroege christendom, Paulus. De betekenis van deze 'apostel van de volkeren' voor de Kerk kan moeilijk overschat worden: Hij heeft de blik van de prille Kerk van Jeruzalem opengegooid naar de wereld en heeft aan die wereld zijn inzichten in het geloof steeds preciezer en dieper verwoord. Hij is niet alleen de eerste missionaris maar ook een groot pastor en de eerste en grootste theoloog van de Kerk.

De benedictijnen van Dendermonde willen deze boeiende apostel belichten en toelichten aan de hand van een vijftigtal

uitgelezen kunstwerken uit de 15e tot de 20e eeuw. De bezoekers worden niet enkel vergast op uitbeeldingen van Paulus in vele vormen: beeldhouwwerken, schilderijen, gravures, brokaat- en zilverwerk. Zij maken ook kennis met de veelzijdigheid van de apostel: Paulus de jood, de wereldburger, de theoloog, de prediker, de reiziger, de schrijver, de pastor, de held uit de Handelingen van de apostelen, en de heilige die door vele generaties werd aanroepen en als toonbeeld werd voorgehouden.

Abdij Dendermonde 21 maart - 17 mei. Ingang langs Dijkstraat 32-34. Di-Zo 14-17u. Gesloten in de Goede Week (6-13 april) en op maandag. www.abdijdendermonde.be - info@abdijdendermonde.be - Tel. 052 33 87 86.

INTERMEZZO

ANTIPHONALE MONASTICUM MET VERTALING.

Sinds het Tweede Vaticaans Concilie was het wachten op een herziene uitgave van de gregoriaanse muziek bij het Romeinse koorgebied.

Recentelijk had de abdij van Solesmes haar Antiphonale monasticum uitgebracht. De "Communauté Saint-Martin" (Candé-sur-Beuvron, aan de Loire) brengt nu een tweetalige en alles-in-één-Antiphonale uit, in een zeer toegankelijke en gebruiksvriendelijke uitgave, geschikt zowel voor specialisten als voor beginnelingen, voor priesters als voor leken. Dit Latijn-Frans Getijdenboek in drie delen, ontworpen door de Communauté Saint-Martin in samenwerking met Solesmes, kost 195€. Het bevat het volledige officie van Lauden, Vespers, Terts, Sext, Noon en Completen, dus geen Metten, met de tekst van de "Liturgia Horarum" (2000), de daarbij horende kwadraatnotatie (hymnen, antifonen, korte beurtzang) samengesteld door Solesmes (2008), dit alles op de linkerpagina, met telkens op de rechterpagina de vertaling in het Frans (volgens de officiële liturgische vertaling waar mogelijk). Binnenkort volgt ook de mp3-versie van de "Heures Grégoriennes": meer dan 20 uren opnames van alle gregoriaanse stukken van de "Heures Grégoriennes", voor hen die de partituren niet zo vlot lezen of die willen horen hoe zij in de "Communauté Saint-Martin" het officie zingen. Meer info: <http://www.communautesaintmartin.org>.

Het Centrum Gregoriaans onderzoekt momenteel of het kan instaan voor de verdeling van dit werk, en de mp3. Wij houden u op de hoogte.

GREGORIAANS IS ONS CULTURELE ERFGOED.

Een link tussen het Tweede Vaticaans Concilie en de Schola Cantorum Achel? Die is er, wel degelijk. Een van de besluiten uit dat Concilie in 1968 was dat de volkstaal geïntroduceerd mocht worden in de kerk. Het Gregoriaans, tot dan de 'voertaal', dreigde in het niets op te gaan. "Daarom ontstonden er groepen die het Gregoriaans wilden behouden", vertelt voorzitter J. Lempens van de Schola Cantorum. "Dat dat ook in Achel gebeurde, was logisch. De Achelse Kluis was toen zo'n beetje het centrum van muziek." De Schola Cantorum Achel bestaat inmiddels veertig jaar en telt nog steeds 34 zangers. Uit België, maar vooral uit Nederlandse gemeenten in de grensstreken zoals Budel en Leende. De mannen beginnen op leeftijd te raken, maar zijn er niet bang voor dat het koor uiteindelijk zal ophouden te bestaan. "Er worden hier en daar zelfs weer Gregoriaanse koren opgericht. Ook met jonge mensen. En het geloof keert langzaam terug", zegt Harry Kuipers uit Budel, al twintig jaar lid van de Achelse Schola Cantorum en al 55 jaar Gregoriaans zanger. En gelovig moet je wel zijn, om Gregoriaans te kunnen zingen. Het zijn immers kerkelijke teksten. En je moet bijna elke week een mis opluisteren. Behalve gelovig moet je ook uiterst gemotiveerd zijn, weten Kuipers en Lempens uit ervaring. "Het duurt wel een paar jaar voordat je het Gregoriaans onder de knie hebt. Het is bepaald niet gemakkelijk." Het zou volgens de beide heren verschrikkelijk zijn als het Gregoriaans zou verdwijnen. "Het is de oorsprong van de Westerse muziek, het is ons culturele erfgoed." De Schola Cantorum Achel viert dit jaar zijn veertigjarig bestaan.

TRAPPISTENABDIJ NAAR GREGORIAANS...

Paus Benedictus XVI heeft de trappistenabdij Mariawald in het bisdom Aken, een geliefd pelgrimsoord, toelating gegeven om terug te keren naar de oude liturgie en het kloosterleven zoals dat voor het Tweede Vaticaans Concilie gebruikelijk was in het klooster. Abt Joseph Vollberg had een verzoek ingediend de oude Gregoriaanse liturgie te mogen vieren en de strengere praktijk van het monastieke leven in ere te herstellen. De abt ziet dat als een nieuwe geestelijke impuls voor de abdij. Hij is van mening dat wereldwijd monastieke gemeenschappen, die de Latijnse liturgie onderhouden, een groot aantal opvolgers hebben. Momenteel verblijven er tien monniken in het klooster Mariawald, een novice en een oblaat.

FESTIVAL VAN VLAANDEREN EN 450 JAAR AARTSBISDOM.

In het voorjaar van 2009 plaatst het Festival van Vlaanderen Mechelen zijn programma in het teken van 450 jaar aartsbisdom. In het kader van het culturele festival Stadsseizoenen vinden in de Sint-Romboutskathedraal drie concerten plaats. Eén daarvan heeft als titel 'Italiaanse echo's uit de 18de eeuw'. Erik Van Nevel zal samen met een uitgelezen groep zangers en muzikanten Italiaanse barokmuziek laten klinken die jarenlang verscholen lag in het aartsbisschoppelijk archief.

PLANNEN VOOR CONTIUS-ORGEL IN LEUVEN AFGEVOERD.

De Contius Foundation heeft haar plannen afgevoerd om in de Leuvense Sint-Pieterskerk een groot orgel te bouwen volgens de technieken die orgelbouwer Heinrich Andreas Contius in de 18de eeuw toepaste, wat het orgel uitermate geschikt zou maken om muziek van Johan Sebastian Bach te kunnen uitvoeren. Dat heeft de Leuvense burgemeester Louis Tobback gezegd op de gemeenteraad. Het plan voorzag in de bouw van een orgel met 4.000 pijpen, wat het tot het grootste orgel in ons land zou maken. Contius was een van de favoriete orgelbouwers van Bach. De stichting meldde in het voorjaar van 2006 dat ze onder meer via de Nationale Loterij al 1,25 miljoen euro had ingezameld om het project te realiseren, maar de concrete plannen stuitten op heel wat kritiek. Zo vond Monumenten en Landschappen dat de impact te groot was. Ook in Leuven weerklonk her en der kritiek. De Contius Foundation "heeft mij recent gemeld dat ze wegens al die kritiek definitief afziet van het project in de Sint-Pieterskerk. Wie daarop uit was, is dus geslaagd in zijn opzet. We trachten de stichting nu te overtuigen het project in de Sint-Michielskerk te realiseren. Deze kerkraad staat daar unaniem achter. Men wil dat wel overwegen op voorwaarde dat er zeer snel een beslissing genomen kan worden. Men is ook nog in onderhandeling met religieuze instanties in Gent en Luik. In Gent denkt men aan de Sint-Baafskerk", aldus Tobback.

TAIZÉ ZINGT.

Gooi & Sticht heeft in samenwerking met Ateliers et Presses de Taizé een Taizé liederen- en gebedenboek uitgegeven. Het hoofddeel van dit boek omvat 125 liederen uit Taizé, met een groot aantal Nederlandse vertalingen. Daarnaast zijn er voor veel van die liederen solo's in het Nederlands toegevoegd. Het is de eerste keer dat deze Nederlandse solo's gepubliceerd worden. Verder omvat deze uitgave een aantal gebedsschema's met aanbevolen schriftlezingen en psalmen voor de verschillende tijden van het jaar. De liederen zijn meditatief. Ze zijn bedoeld om een contemplatieve dimensie aan het gebed te geven; Taizé, liederen- en gebedenboek; Gooi & Sticht, Kampen; 239 blz; 15 euro.

VOLWAARDIGE ANTWOORDPSALM.

In de Vlaamse Kerk wordt verder gewerkt om de antwoordpsalm in de zondagse liturgie een volwaardige plaats te geven. De bisschoppen hebben er eerder al op gewezen dat de antwoordpsalm een volwaardig element is van de woorddienst. In het nieuwe zangboek Zingt Jubilate werden daarom psalmrefreinen afgedrukt voor elke zondag van het kerkelijk jaar. De

werkgroep kerkmuziek van de Interdiocesane Commissie voor Liturgische Zielzorg heeft een aantal psalmen volledig op muziek gezet bij deze psalmrefreinen.

EEN PSALM VOOR ELKE DAG.

Een klein, handig en interessant meditatieboekje. Dat is 'Een psalm voor elke dag', samengesteld door H. Dorst-Wursten. Het bevat voor elke dag van het jaar een aansprekende tekst uit de Psalmen; soms bemoedigend of vermanend, maar soms ook smekend of lovend. Nergens zijn de omgang van de mens met God en het afwisselen van licht en duister in het leven zo treffend verwoord als in de Psalmen. Een Psalm voor elke dag; uitgeverij De Groot Goudriaan, Kampen, Nederland; 9,90 euro.

HERZIENING NIEUWE BIJBELVERTALING.

Het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG) en de Katholieke Bijbelstichting (KBS) kondigen een herziening van De Nieuwe Bijbelvertaling (NBV) aan. De herwerkte versie is uiterlijk in 2016 beschikbaar. Daarin wordt trouw gebleven aan het opzet van de vertaling, maar waar nodig worden verbeteringen op detailniveau doorgevoerd. "De bestaande vertaalprincipes en -regels blijven gehandhaafd en ook het oorspronkelijke karakter van de NBV als 'brontekstgetrouwe en doeltaalgerichte' Bijbelvertaling blijft bewaard. De gekozen weergave van de Godsnaam wordt niet heroverwogen", luidt het. Sinds de publicatie in 2004 werden meer dan 850.000 exemplaren van de NBV verkocht, maar intussen werden ook verschillende suggesties tot verbetering gedaan.

AGENDA

Vaste gregoriaanse vieringen (per stad):

ACHEL. Elke zo. 10.45u Gregoriaanse hoogmis. Elke 4de zo. zingt de Schola Cantorum o.l.v. Bert Severens. Op andere zo en feestdagen zingen monniken van de Achelse Kluis cisterci nzer gregoriaans o.l.v. Wilko Brouwers. Info: www.achelsekluis.org.

AFFLIGEM. Abdijskerk: Monnikenkoor en gregoriaans gemengd koor o.l.v. Dom Idesbald Verkest. Elke zo. 10u gregoriaanse Mis en om 15u de Vespers en lof door het monnikenkoor. Info: Abdijstraat 6, 1790 Hekelegem 053 66 70 25 of Longinius van de Velde 0475 414 280.

AMSTERDAM. Obrechtkerk. Jacob Obrechtstraat 30: Het mannentrio Gregoriana verzorgt elke 3e zat., 17 u. (m.u.v. juli en augustus) een "Gregoriaanse meditatie". Gregoriana werkt soms samen met musici uit het Oosten en het Westen, waardoor muzikale en religieuze verwantschappen van diverse culturen worden onthuld. Info: Reinier van der Lof, Weesp Tel: +31.294.419754

ANTWERPEN. St.-Jacobskerk: Elke 1ste zon. 10 u. hoogmis met gregoriaans proprium door Chorale Sancti Jacobi o.l.v. Dirk Baefen, andere zon. door andere koren. Info: Jo Tanghe 03/541 90 28. St.-Pauluskerk: Schola Gregoriana Cantabo. Regelmatig op zo. 10.30 u. Gregoriaanse hoogmis. Op hoogdagen meerstemmige mis met orkestbegeleiding, met gregoriaans proprium. Op 2^e kerstdag, twee paasdag, Pinksteren en Allerheiligen: Gregoriaanse vespersdienst. Info: Hugo Brangers, Antwerpen.

ASSEBROEK. Benediktijnerabdij, Baron Ruzettelaan 435: Elke zo. 10u gregoriaanse Mis. Info: 050 35 72 51

BERCHEM. Sint Theresiakerk. Grote steenweg: Gregoriaans koor Concentus Teresiae. Elke zo. 10u gregoriaanse Mis. Info: Oktaaf Bollaert, Sterren Regen 19, 2540 Hove.

BRUGGE. Paters Karmelieten, Ezelstraat 28: Schola Gregoriana Brugensis o.l.v. Roger Deruwe. Elke zon- en hoogdag 10 u. Gregoriaanse Hoogmis. Info: Ignace Huyghebaert Tel: 050 44 38 90 of scola@scologregoriana.com. Begijnhof, Monasterium De Wijngaard. Gregoriaans koor van het Begijnhof. Elke zo. 9u30 gregoriaanse Mis. Info: 050 33 00 11. St.-Trudoabdij Male (St.Kruis Brugge). Elke zo. 9 u. Gregoriaanse mis.

BRUSSEL. St. Michiel en H. Goedele: Gregoriaanse Kathedraal schola o.l.v. Herbert Beirens. Zo. 10 u. Gregoriaanse mis. Info: Tomboy André, Guill. Stassartlaan, 16 b 22, 1070 Anderlecht. Tweelindenstraat 2A (metro Merode of Montgomery): Una cum o.l.v. Paul-Augustin Deproost. Zo. 10 u. Gregoriaanse mis. Info: Laurent Bayer. Kerk van St. Hendrik, 1150 Brussel: Gregoriaanse schola Saint-Irénée. De zondagen van de advent en de vasten, gregoriaanse Mis om 9u30. Info: Michel Zeegers, av. du Héron 1, 1640 Rhode-St-Genèse 02 381 10 62. O.L.V. van de Zavel: Gregoriaanse schola St. Irénée. Elk hoogfeest om 11u gregoriaanse Mis. Info: Michel Zeegers, av. du Héron 1, 1640 Rhode-St-Genèse 02 381 10 62. Kapel Heilig Hart. Twee Lindenlaan, 1200 Brussel. Gregoriaanse schola "Una cum". Elke zo. en Feestdag om 10u gregoriaanse mis. Info: Paul-Augustin Deproost, rue Champ du Roi 23, 1040 Bruxelles 02 736 92 04. Miniemenkerk: Elke zo. gregoriaanse Mis om 11u. Info: Abbé Jacques Van der Biest, rue Ernest Allard 47, 1000 Bruxelles.

DENDERMONDE. Abdijskerk: Op wekdagen 8u30 en op zondagen 9u30 gregoriaanse conventismis. Niet op hoogdagen. Elke dag gregoriaanse Vespers om 18u.

GENT. St.-Nikaaskerk: Paratum cor o.l.v. Thierry Pauwels. Elke zo. 10 u. Hoogmis met proprium, niet op 2e zo., wel op feestdagen (zelfs als ze op de 2e zo. vallen). Info: Thierry Pauwels, De Pinte. St.-Baafskathedraal:

Paratum Cor o.l.v. Thierry Pauwels. Gregoriaanse hoogmis op de 2e zo. 11 u. (niet op feestdagen). Info: Thierry Pauwels, Groenpark 17, 9840 De Pinte 09 2827824 of Th.Pauwels@advalvas.be.

GRIMBERGEN. Abdijkerk: Gregoriaans Abdijkerk Grimbergen o.l.v. P. Gereon. Elke zo. 10 u. Gregoriaanse Hoogmis. Elke do. 20u15 repetitie in de Sacristie. (via Pastorie, Kerkplein 1) Info: Herman RASPOET, Brusselsestraat 120, 1840 Londerzeel. Tel: 052-55.05.04 raspoet.herman@telenet.be.

HAALERT. St.-Gorikskerk: Kon. St.-Gorikskoor o.l.v. Hubert Verheijen. Uitgezonderd 2de zo., 10 u. Gregoriaans kyriale. Op hoogdagen meerstemmige Latijnse mis. Info: Hubert Verheijen, Haaltert.

HALLE. Kerk Paters Conventuelen, Volpestraat: Sint Gregoriuskoor o.l.v. Roger Vanbellingen. Elke zon-en feestdag 10u30 gregoriaanse Mis. Info: 02/ 356 20 03 of www.gregorius.tk.

HERENTALS. Begijnhofkerk St.-Catharina: Elke zo. 10u. Gregoriaanse mis (proprium en ordinarium) door het gregoriaans mannenkoor. Info: Jan Cools, Vossenbergh 45B, 2200 Herentals 014/ 21 56 48.

HEVERLEE. St.-Lambertuskerk: Kon. St.-Lambertuskoor o.l.v. Johan de Boer. 1ste, 3de en 5de zo., 10u30 Gregoriaanse Hoogmis. Info: Johan De Boer 016/ 40 52 99, www.kerkleuven.be/koor/kslh/.

LEUVEN. Abdijkerk Keizersberg: Het monnikenkoor o.l.v. Abt Kris Opdebeeck zingt elke zo. 10u de gregoriaanse Hoogmis. Info: Rvd Kris Opdebeeck, Mechelsestraat 202, 3000 Leuven 016 31 00 60 St.-Kwintkerk: 10 u. Gregoriaans proprium door de Schola Sancti Quintini o.l.v. J. Vandergeeten, naast andere gezangen door de Schola, hetzij door het vrouwenkoor Concinita (1e en 3de zo.). Info: Mark Debrock T.W. Wilsonlaan 15 3010-Leuven 016/25 36 83.

KNOKKE. Paters Dominicanen: Schola Gregoriana Dominicana o.l.v. Jacques Maertens. Elke zo. 11 u. Gregoriaanse mis. Info: Jacques Maertens, Knokke-Zoute Tel:050/ 60 12 32.

KORTRIJK. O.L.Vrouwkerk: Laudate Dominum o.l.v. Walter Deroo. Elke 1ste zo. en op feestdagen 10u Elke 1ste zo. 17 gregoriaanse vespers in de kerk van het O.L.Vrouwehospitaal, Budastraat. Info: Gislain Baert, Graskant 5, 8520 Kuurne 0474 325 729 of laudatedominum6@scarlet.be.

ST.-NIKLAAS. St.-Nicolaaskerk: Schola Cantorum o.l.v. Luc De Cock. Elke 1ste zo. en op hoogdagen 11 u. Gregoriaanse hoogmis. (niet juli en augustus). Info: Luc Vermeulen, Zamansstraat 33, 9100 St.-Niklaas 03/776 07 35.

TURNHOUT. Begijnhofkerk Heilig Kruis: Koninklijk H.Kruis begijnhofkoor o.l.v. Herbert Op de Beeck. Elke zo. 9u gregoriaanse Mis (proprium en ordinarium). Info: Herman Deckx, Victoriestraat 9 bus2, 2300 Turnhout. Tel: 014/41 25 81. Heilig Hartkerk: Cecilakoor o.l.v. Sylvain Goossens en Jef Roymans. Elke zon-en hoogdag 10u de Mis met gregoriaans proprium. Ordinarium is meerstemmig Latijn of gregoriaans. Info: Jochem Baas, 014/ 61 01 72

WAASMUNSTER. Abdij Roosenberg: Schola Gregoriana feminea In Voluntate. Elke 1ste zo. van de even maand, 9 u. Hoogmis. Info: Myriam Van den Hauten 03/ 449 43 15

WATERMAEL (Brussel). Kerk van St Clement: Elke zo. 9u30 gregoriaanse Mis. Info: Raoul Lebicq, rue des Thuyas 14, 1170 Watermael 02 673 02 58

ZINGEM. St. Bavokerk: Gregoriaans koor Gaudeamus o.l.v. Adelin Goedefroot. Elke feestdag 10u30 gregoriaanse Mis. Info: A. Goedefroot, Nederzwalmssesteenweg 31, 9750 Zingem 09 384 20 29.

Gregoriaanse vieringen zonder vaste datum:

BRUSSEL: Schola "Lux et Origo" en schola "Stella Matutina" o.l.v. Eric Trekels verzorgen enkele concerten per jaar over verschillende thema's. Info: E. Trekels, rue des Aduatiques 7, 1040 Bruxelles 02 736 56 68

LEUVEN: Het gregoriaans koor van Leuven o.l.v. Frans Mariman, verzorgt enkele Missen en concerten per jaar. Info: Frans Mariman, Korbeekdamstraat 13, 3050 Oud-Hervelee 016 47 12 60.

LIER: De damesschola "Vox Laetitiae" o.l.v. Stefan Meesen verzorgt missen en concerten op verschillende plaatsen. Info: Stefan Meesen, 016 53 20 99 of: vox.laetitiae@advalvas.be

WATOU: De damesschola Cum Jubilo o.l.v. Agnes Delbaere en de Herenschola o.l.v. Wim Orbie verzorgen verschillende zondagen de Mis om 10u30, alsook op andere locaties in België. Info: Bernard Deheegher, Moenaardestraat 20, 8978 Watou 057 38 82 67 of www.cumjubilo.be

Abdijen in België waar gregoriaanse officies gezongen worden:

Abbaye N.D. de Saint Remy (Trappisten) - Abdij Affligem (Benedictijnen) - Abdij Averbode (Norbertijnen) - Abdij De Wijngaard (Benedictinessen) - Abdij Keizersberg (Benedictijnen) - Abdij Mari nhof (Cisterci nzerinnen) - Abdij Grimbergen (Norbertijnen) - Monastère de Chevetogne (Benedictijnen) - St. Pieters en Paulusabdij (Benedictijnen)

Andere gregoriaanse vieringen:

De "losse" Gregoriaanse vieringen en initiatieven houden wij voortaan permanent bij op onze website www.centrumgregoriaans.be/allerlei.

CURSUS

Overzicht cursussen en zangdagen 2009-2010 van het Centrum Gregoriaans

Cursus:	1 A	1 B	2 en 3	Zang 1&2	Zang+
	cijfers = lessenreeks		n = namiddag		
20/05/2009				Watou	Watou
19/09/2009				1	
31/10/2009					1
07/11/2009					2
14/11/2009					3
21/11/2009	1 n		1		
05/12/2009	2 n				
12/12/2009	3 n		2		
16/01/2010	4 n		3		
23/01/2010	5 n				
30/01/2010	6 n	1	4		
27/02/2010	7 n	2	5		
06/03/2010				2	
13/03/2010	8-9	3			
27/03/2010	10-11	4	6		
08/05/2010				3	
Cursus Latijn 2009					
16/05/2009	30/05/2009	13/06/2009	12/09/2009	26/09/2009	10/10/2009

Zang 1 & 2 is bedoeld voor alle cursisten en afgestudeerden. Zang + is bedoeld voor alle belangstellenden die, samen met cursisten en afgestudeerden, kennis willen maken met het Gregoriaans.

CENTRUM

Administratie cursisten:

Lucienne Van Gastel, Centrum Gregoriaans, p/a Tuinstraat 3, 8800 Roeselare - Tel: 015. 24.13.63 E-mail: cursist.gregoriaans@pandora.be

Betalingen:

Op rek. nr. 737-0100011-47 Centrum Gregoriaans, bij F. Bastiaensen, Bloemenlaan 26, B-2950 Kapellen. Vanuit Nederland met gekruiste cheque.

Informatie over de inhoud v/d cursussen:

Frans Bastiaensen, Bloemenlaan 26, B-2950 Kapellen, Tel: 03. 664.15.45 E-mail: fransbastiaensen@hotmail.com

REDACTIE

Mia Pastijn, Keldermansvest 47, 2800 Mechelen, tel. 015-20.18.26, mia.pastijn@telenet.be

De redactie laat mensen aan het woord die een interessante mening vertolken. Ze respecteert daarbij alle opinies zonder onderscheid. De auteurs ondertekenen daarom hun bijdragen. De meningen die zij vertolken zijn persoonlijk en vallen niet noodzakelijk samen met de meningen van de redactie.

De volgende nieuwsbrief zal op 15 mei 2009 verschijnen. Teksten hiervoor moeten de redactie uiterlijk voor 15 april 2009 bereiken.

ABONNEMENTEN

Door een abonnement te nemen steunt u daadwerkelijk onze werking! Hartelijk dank daarvoor.

U kan een jaarabonnement nemen (4 nummers) door storting van 10 euro op rek. 737-0100011-47 met vermelding abonnement nieuwsbrief gregoriaans. Wil u ons extra steunen, neem dan een steun abonnement van 20 euro of een beschermend abonnement van 40 euro. De cursisten krijgen de nieuwsbrief gratis toe gestuurd.

Discussiegroep en mailinglist gregoriaans: surf naar: <http://www.egroups.com/subscribe/gregoriaans> en klik op de JOIN-knop.

Uitgebreide informatie over gregoriaans op het net: <http://listen.to/plainchant>

Bezoek onze site:
www.centrumgregoriaans.be
Gregoriaans op het net: <http://listen.to/plainchant>